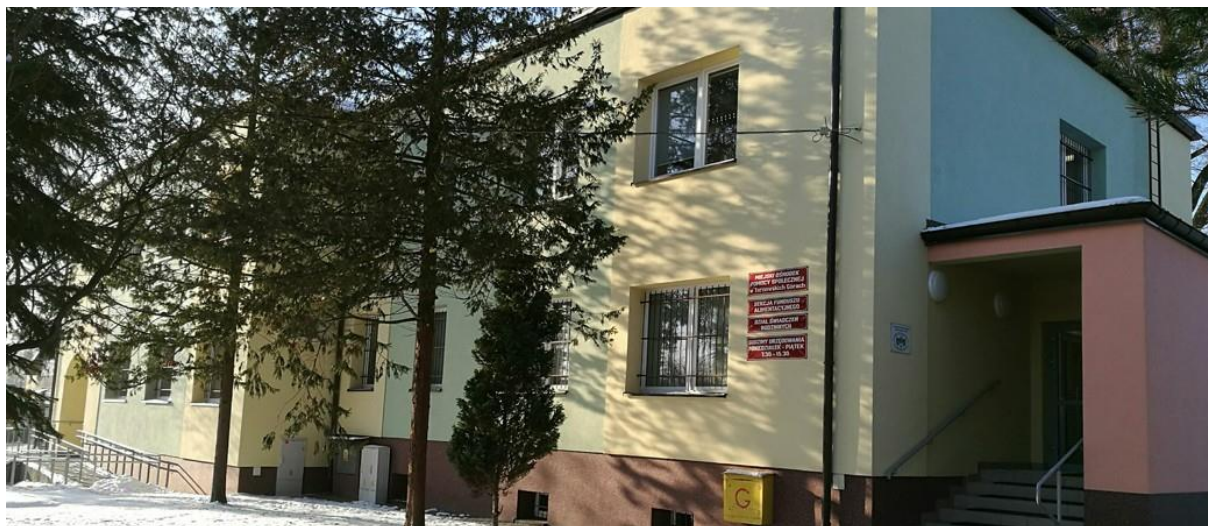

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W TARNOWSKICH GÓRACH ZA ROK 2017

Tarnowskie Góry 2018

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	3
2. Analiza zadaniowa budżetu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	4
2.1. Plan finansowy oraz jego wykonanie	4
2.2. Struktura wydatków z wyszczególnieniem rodzajów świadczeń oraz ich obsługi	5
3. System pomocy społecznej.....	9
3.1. Świadczenia pieniężne realizowane na podstawie ustawy o pomocy społecznej	9
3.2. Świadczenia niepieniężne realizowane na podstawie ustawy o pomocy społecznej ...	12
3.2.1. Praca socjalna	12
3.2.2. Interwencja kryzysowa	14
3.2.3. Poradnictwo specjalistyczne	14
3.2.4. Usługi opiekuńcze świadczone osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym ...	16
3.2.5. Kierowanie do Domów Pomocy Społecznej i ponoszenie kosztów pobytu mieszkańców w tych domach	17
3.2.6. Prowadzenie dziennych domów pomocy	18
3.2.7. Prowadzenie Schroniska dla Bezdomnych	20
3.2.8. Prowadzenie Zespołu Mieszkań Chronionych	23
3.2.9. Inne świadczenia niepieniężne	25
4. Realizacja programów i projektów	26
4.1. Pomoc udzielana w ramach programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020	26
4.2. Realizacja projektu partnerskiego „Wszyscy razem”	28
4.3. Realizacja projektu „Nowy Model – Lepsza jakość”	29
5. System świadczeń rodzinnych	30
5.1. Zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłków rodzinnych	31
5.2. Świadczenia opiekuńcze	32
5.3. Składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne	35
5.4. Świadczenie „Za życiem”	35
5.5. Świadczenie wychowawcze	36
5.6. Świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego	38
5.6.1. Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych	39
6. System dodatków mieszkaniowych i energetycznych	41
6.1. Przyznawanie dodatków mieszkaniowych	41
6.2. Przyznawanie dodatków energetycznych	42
7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi	43
8. Pozyskiwanie środków zewnętrznych przez Ośrodek w celu rozszerzenia oferty wsparcia	44
9. Bilans potrzeb, kierunki działań na 2018 rok	45

1. Wstęp

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach jest jednostką budżetową gminy, funkcjonującą na podstawie Uchwały Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach Nr XXXIX/436/2013 z dnia 27 marca 2013 r. w sprawie statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach oraz Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (*tekst jednolity Dz.U. 2017r. poz. 1769*).

Działalność Ośrodka finansowana jest z budżetu miasta, dotacji rządowych oraz środków Unii Europejskiej.

Plan finansowy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach na rok 2017 wynosił: **67 917 038 zł**.

W latach ubiegłych plan finansowy przedstawiał się następująco:

2016 – 57 855 102 zł

2015 – 29 377 007 zł

Ośrodek realizuje zadania w oparciu o następujące akty prawne:

- 1) ustawę o pomocy społecznej,
- 2) ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 3) ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- 4) ustawę o świadczeniach rodzinnych,
- 5) ustawę o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- 6) ustawę o dodatkach mieszkaniowych,
- 7) ustawę o prawie energetycznym,
- 8) ustawę o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- 9) ustawę o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- 10) ustawę o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

- 11) ustawę o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

Sprawozdanie zawiera analizę budżetu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2017 roku oraz szczegółowy opis realizowanych zadań z wyłączeniem zagadnień dotyczących wspierania rodziny oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, które to stanowią odrębne opracowania.

2. Analiza zadaniowa budżetu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

2.1 Plan finansowy oraz jego wykonanie

Tabela 1. Plan finansowy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach i jego wykonanie z podziałem na zadania własne gminy i zadania zlecone gminie w 2017 r.

Zadania	Plan	Wydatki	Stożieñ wykorzystania Źrodków budżetowych w %
Zadania własne gminy	19 229 984	17 918 545,05	93,18
<i>finansowane z budżetu gminy</i>	15 085 813	13 844 356,03	91,77
<i>dofinansowane dotacją z budżetu państwa</i>	3 553 568	3 524 474,01	99,18
<i>dofinansowane dotacją z budżetu państwa i Źrodków UE (Projekty)</i>	590 603	549 715,01	93,08
Zadania zlecone gminie	48 687 054	48 531 361,53	99,68
Razem	67 917 038	66 449 906,58	97,84

Opracowanie własne

Procentowy udział wydatków na realizację zadañ MOPS z uwzględnieniem Źrodeł ich finansowania w 2017 r.:

- Źrodky gminy **20,83 %**,
- Źrodky budżetu państwa **78,34 %**,
- Źrodky z UE oraz budżetu państwa **0,83 %**.

2.2 Struktura wydatków z wyszczególnieniem rodzajów świadczeń oraz ich obsługi

Tabela 2. Wydatki poniesione w 2017 roku na realizację świadczeń.

Rozdział	Rodzaj świadczenia	Ogółem	Zadania własne gminy	Zadania zlecone gminie
75421	Zarządzanie kryzysowe (usuwanie skutków pożaru w budynku przy ul. Legionów)	1 999,90	1 999,90	-
85202	Pokrywanie kosztów pobytu w domach pomocy społ.	2 037 956,24	2 037 956,24	-
85213	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz niektóre świadczenia rodzinne	180 603,73	93 294,37	87 309,36
85214	Zasiłki i pomoc w naturze	2 333 446,28	2 333 446,28	-
85214	Realizacja projektu partnerskiego „Wszyscy Razem” finansowanego z EFS – wkład własny	104 553,96	104 553,96	-
85215	Dodatki mieszkaniowe wraz z opłatami pocztowymi, dodatek energetyczny wraz z kosztami obsługi	2 011 377,99	1 974 654,10	36 723,89
85216	Zasiłki stałe	1 064 514,33	1 064 514,33	-
85219	Wynagrodzenie opiekuna za sprawowanie opieki nad osobami ubezwłasnowolnionymi	13 394,62	-	13 394,62
85228	Świadczenie usług opiekuńczych	378 601,00	358 373,50	20 227,50
85230	Realizacja programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	1 043 167,60	1 043 167,60	-
85295	Realizacja projektu partnerskiego „Wszyscy Razem	228 347,04	228 347,04	-
85501	Pomoc państwa w wychowaniu dzieci Program 500 +	31 680 611,26	-	31 680 611,26
85502	świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, składki na ubezpieczenia społ. wsparcie dla kobiet w ciąży (VI-XII 2017)	13 306 588,68 1 836 812,97 646 300,01 <u>12 000,00</u> 15 801 701,66	-	13 306 588,68 1 836 812,97 646 300,01 <u>12 000,00</u> 15 801 701,66
85504	Współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych	479 874,29	479 874,29	-
85595	Wsparcie dla kobiet w ciąży (I-VI 2017)	8 000,00	-	8 000,00
Razem:		57 368 149,90	9 720 181,61	47 647 968,29

Opracowanie własne

Tabela 3. Wydatki poniesione w 2017 roku na utrzymanie ośrodka i obsługę świadczeń.

Rozdział	Wyszczególnienie	Ogółem	Zadania własne gminy	Zadania zlecone gminie
85154	Wydatki związane z obsługą zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach GPPiRPA ¹	33 651,74	33 651,74	-
85195	Pozostała działalność. Koszty wydawania decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych	4 958	-	4 958
85205	Wydatki związane z obsługą zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	8 320	8 320	-
85219	Wydatki związane z obsługą pozostałych świadczeń	5 793 931,45	5 793 931,45	-
85295	Wydatki związane z obsługą projektu realizowanego w partnerstwie „Wszyscy Razem”	186 097,25	186 097,25	-
85295	Wydatki związane z obsługą projektu „Nowy Model – Lepsza Jakość”	135 270,72	135 270,72	-
85501	Obsługa świadczenia wychow. program 500 +	475 207,66	-	475 207,66
85502	Obsługa Świadczeń Rodzinnych, Funduszu Alimentacyjnego, wsparcia dla kobiet w ciąży	821 606,51	418 618,13	402 988,38
85504	Wydatki związane z realizacją zadań własnych gminy wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	169 268,30	169 268,30	-
85595	Wydatki związane z obsługą wsparcia dla kobiet w ciąży	239,20	-	239,20
Razem		7 628 550,83	6 745 157,59	883 393,24

Opracowanie własne

¹ Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani

Tabela 4. Struktura wydatków na ośrodki wsparcia i mieszkania chronionew 2017 r.

Rozdział	Ośrodki wsparcia	Ogółem	Zadania własne gminy
85203	Dzienny Dom Pomocy dla Osób Niepełnosprawnych	385 799,93	385 799,93
85203	Dzienny Dom Pomocy dla Osób Starszych i Samotnych	690 705,00	690 705,00
85203	Schronisko dla Bezdomnych	270 251,47	270 251,47
85220	Zespołu Mieszkań Chronionych	106 449,45	106 449,45
Razem		1 453 205,85	1 4 53 205,85

Opracowanie własne

Tabela 5. Struktura wydatków w 2017 r.

57 368 149,90	Wydatki na udzielone świadczenia finansowane z budżetu państwa, budżetu UE oraz budżetu gminy stanowią 86,33 % ogółu wydatków.
7 628 550,83	Wynagrodzenia pracowników, koszty utrzymania MOPS, koszty obsługi świadczeń finansowanych z budżetu państwa oraz z budżetu gminy stanowią 11,48 % ogółu wydatków.
1 453 205,85	Wydatki na prowadzenie ośrodków wsparcia stanowią 2,19 % ogółu wydatków.
66 449 906,58	100 % ogółu wydatków

Opracowanie własne

Tabela 6. Wykonanie dochodów za 2017 r.

Rozdział	Opis	Wykonanie
85202	Wpływy z tyt. zwrotów oraz odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej	58 322,91
85203	Wpływy z tyt. odpłatności za pobyt i wyżywienie w Dziennym Domu Pomocy dla Osób Starszych i Samotnych	137 206,30
85203	Wpływy z tyt. odpłatności za pobyt i wyżywienie w Dziennym Domu Pomocy dla Osób Niepełnosprawnych	72 099,22
85203	Wpływy z tyt. odpłatności za pobyt w Schronisku dla Bezdomnych	21 519,62
85203	Wpływy z tyt. użyczenia pomieszczeń	448,36
85213	Wpływy z tyt. korekty składki zdrowotnej od klientów MOPS	2 392,28
85214	Zwrot nienależnie pobranych zasiłków celowych i okresowych	10 186,79
85215	Zwrot nienależnie pobranych dodatków mieszkaniowych wraz z odsetkami	511,17

c.d. tab. 6

Rozdział	Opis	Wykonanie
85216	Zwrot nienależnie pobranych zasiłków stałych	10 442,40
85219	Wpływy z tyt. korekty składki ZUS, kary umownej oraz wynagrodzenia płatnika składek ZUS i podatku od pracowników MOPS	2 294,88
85220	Wpływy z tyt. odpłatności za pobyt w Zespole Mieszkań Chronionych	20 654,15
85228	Wpływy z tyt. odpłatności za usługi opiekuńcze	72 469,46
85230	Zwrot zasiłków z programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" z obcych gmin	1 567,21
85501	Zwrot nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych wraz z odsetkami	37 876,47
85502	Zwrot nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych oraz z funduszu alimentacyjnego wraz z odsetkami	111 187,26
85502	Zwrot zaliczki alimentacyjnej	28 561,59
85502	Zwrot funduszu alimentacyjnego wraz z odsetkami	599 823,97
85504	Zwrot z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie z tyt. pieczy zastępczej	1 107,35
	Wpływy z tyt. kosztów upomnień	370,00
Razem		1 189 041,39

Opracowanie własne

3. System pomocy społecznej

W 2017 roku pomocą społeczną w formie świadczeń pieniężnych, usług oraz pracy socjalnej objęto łącznie 1 328 rodzin. Liczba osób w rodzinach świadczeniobiorców wynosiła 3 048, co stanowiło **5,17%** ogółu mieszkańców Tarnowskich Gór (58 959). Widoczny jest spadek liczby mieszkańców gminy, korzystających z pomocy społecznej.

W latach ubiegłych z pomocy społecznej skorzystało:

6,24% mieszkańców gminy (59 194) – 2016

6,48% mieszkańców gminy (59 451) – 2015

6,66% mieszkańców gminy (59 553) – 2014

W ramach systemu pomocy społecznej wydanych zostało 10 320 decyzji administracyjnych, kończących postępowania w sprawach dotyczących różnego rodzaju świadczeń, do których stosuje się przewidzianą w ustawie o pomocy społecznej procedurę. Świadczenia przyznawane są w formie pieniężnej lub niepieniężnej na wniosek osoby zainteresowanej po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego, prowadzonego w przypadku pomocy społecznej w formie wywiadu środowiskowego.

Kryterium dochodowe, uprawniające do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej wynosiło odpowiednio:

- dla osoby samotnie gospodarującej – **634 zł**,
- dla osoby w rodzinie – **514 zł**.

Pomoc społeczna kierowana jest do osób lub rodzin dotkniętych różnymi dysfunkcjami. Najczęstszym powodem korzystania z pomocy społecznej w roku 2017 było: ubóstwo, bezrobocie będące silnie skorelowane z wyuczoną bezradnością, długotrwała choroba, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

3.1. Świadczenia pieniężne realizowane na podstawie ustawy o pomocy społecznej

Do świadczeń pieniężnych realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach w 2017 r. należały:

- zasiłek stały,
- zasiłek okresowy,
- zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznawane przez sąd.

Zasiłek stały jest świadczeniem przysługującym osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy, spełniającym kryterium dochodowe.

Tabela 7. Zasilki stałe w 2017 r.

Forma pomocy	Liczba osób którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zasilki stałe ogółem:	228	2 269	1 064 514,33	227	338
samotnie gospodarującej	174	1 764	916 570,85	174	174
pozostającej w rodzinie	62	505	147 943,48	61	173

Opracowanie własne

Zasiłek okresowy to świadczenie przysługujące w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Przyznawany jest osobom i rodzinom, których dochód jest niższy od kryterium dochodowego.

Tabela 8. Zasilki okresowe w 2017 r.

Forma pomocy	Liczba osób którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zasilki okresowe ogółem:	513	3 124	1 061 321,30	500	1 266
w tym:					
środki własne gminy			8 561,33		
dotacja z budżetu centralnego			1 052 756,97		
w tym przyznane z powodu:					
bezrobocia	364	2 141		360	915
długotrwałej choroby	57	173		56	110
niepełnosprawności	111	495		110	307
innej przyczyny	85	315		85	234

Opracowanie własne

Zasiłek celowy to świadczenie przyznawane w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, w szczególności na pokrycie kosztów zakupu żywności, leków, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu. Do otrzymania zasiłku celowego uprawnione są również osoby lub rodziny, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, bądź klęski żywiołowej lub ekologicznej. W tego rodzaju przypadkach świadczenie to może być przyznane niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.

Jeśli osoba lub rodzina marnotrawi przyznane świadczenia, celowo je niszczy lub korzysta w sposób niezgodny z przeznaczeniem bądź marnotrawi własne zasoby finansowe, może nastąpić ograniczenie świadczeń lub odmowa ich przyznania. W przypadku odmowy

przyznania albo ograniczenia wysokości lub rozmiaru świadczenia z pomocy społecznej uwzględnia się sytuację osób będących na utrzymaniu osoby ubiegającej się o pomoc lub korzystającej z pomocy (dobro dzieci). Ustawa o pomocy społecznej daje również możliwość przyznania pomocy w formie świadczenia niepieniężnego.

Specjalny zasiłek celowy jest bezzwrotnym świadczeniem przyznawanym w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających określone w ustawie kryterium.

Tabela 9. Zasiłki celowe w 2017 r.

Forma pomocy	Liczba osób którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
Zasiłki celowe	790	4 773	1 202 954,19
w tym, przyznane na:			
zakup żywności	352	1 291	282 810,00
pokrycie kosztów leków i leczenia	177	593	84 806,01
zakup opału	314	484	223 470,00
zakup odzieży	30	35	9 100,00
pokrycie kosztów pobytu w przedszkolach i żłobkach	2	11	2 860,00
pokrycie wydatków mieszkaniowych i inne	257	933	107 085,81
Zasiłki celowe specjalne	304	1 360	388 268,41

w tym:

Zasiłki celowe w ramach programu „Wszyscy razem”	53	155	104 553,96
--	-----------	------------	-------------------

Opracowanie własne

Kwota świadczeń zasiłków celowych specjalnych wypłaconych w 2017 roku wzrosła o 83,5% w stosunku do 2016 roku. Wzrost liczby wypłaconych zasiłków celowych specjalnych wiąże się z realizacją projektu partnerskiego „Wszyscy razem” i wsparciem osób starszych, których dochody nieznacznie przekraczają kryterium dochodowe.

Tabela 10. Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez Sąd w 2017 r.

Liczba opiekunów	Liczba osób objętych opieką	Liczba świadczeń	Kwota
5	5	55	13 196,67

Opracowanie własne

3.2. Świadczenia niepieniężne realizowane na podstawie ustawy o pomocy społecznej

Do świadczeń niepieniężnych zaliczają się między innymi:

- praca socjalna,
- poradnictwo specjalistyczne,
- usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne,
- kierowanie i opłacanie kosztów pobytu w domu pomocy społecznej,
- kierowanie do ośrodków wsparcia i mieszkań chronionych,
- sprawienie pogrzebu,
- składka na ubezpieczenie zdrowotne,

3.2.1. Praca socjalna

Ustawa o pomocy społecznej kładzie szczególny nacisk na pracę socjalną, która jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Podstawowym zadaniem pracownika socjalnego jest szczegółowe rozeznanie sytuacji osoby/rodziny oraz stworzenie wielopłaszczyznowej diagnozy, na podstawie której konstruowany jest plan pracy z rodziną.

W okresie od stycznia do sierpnia 2017 r. praca socjalna realizowana przez pracowników socjalnych obejmowała wiele działań pomocowych:

- udzielanie informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych osobom, które dzięki tej pomocy będą zdolne samodzielnie rozwiązywać problemy będące przyczyną trudnej sytuacji życiowej,
- pomoc w uzyskaniu dla osób będących w trudnej sytuacji życiowej poradnictwa dotyczącego możliwości rozwiązywania problemów i udzielania pomocy poprzez właściwe instytucje oraz wspieranie w uzyskaniu pomocy.

W tym okresie pracownicy udzielili pomocy w postaci pracy socjalnej **164 rodzinom**, w których zamieszkiwało 439 osób.

Wykorzystywanym w tym celu narzędziem był kontrakt socjalny, oceniany i modyfikowany w określonych wcześniej odstępach czasowych.

Tabela 11. Praca socjalna prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny w okresie od stycznia do sierpnia 2017 r.

Praca socjalna prowadzona w oparciu o:	Liczba kontraktów	Liczba osób objęta kontaktami
kontrakt socjalny część A *	76	95
kontrakt socjalny część B **	40	40

Opracowanie własne

* Kontrakt socjalny część A dotyczy osób i rodzin z którymi zawierany jest kontrakt w zakresie rozwiązania trudnej sytuacji życiowej

** Kontrakt socjalny część B dotyczy osób i rodzin w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Ponadto, w ramach pracy socjalnej prowadzono grupę wsparcia dla 10 osób zaburzonych psychicznie.

W związku z realizacją projektu „Nowy Model - Lepsza Jakość” we wrześniu 2017 roku nastąpiło rozdzielenie postępowań administracyjnych (świadczeń przyznawanych decyzją) od tzw. czystej pracy socjalnej. Przyjęta została nowa definicja pracy socjalnej zgodna z rekomendacjami Wspólnoty Roboczej Związków Organizacji Socjalnych.

Nowa definicja porządkuje katalog działań podejmowanych w ramach pracy socjalnej, a także określa metodyczne formy pracy z osobą/rodziną.

Praca socjalna to zespół metodycznych czynności podejmowanych w określonym celu, świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym, jak również w celu zapobiegania pogarszaniu się ich sytuacji.

Celem pracy socjalnej jest umożliwienie, wspieranie lub wywoływanie zmiany sposobu funkcjonowania osoby i rodziny oraz jej otoczenia, a także wzmacnianie potencjału osób i rodzin do przewyższania trudnych sytuacji życiowych.

Kluczowymi elementami w pracy socjalnej, wpływającymi na jej jakość oraz skuteczność są: relacja, komunikacja i motywowanie.

Podstawą nawiązywania i budowania relacji są **zasady pracy socjalnej**, w szczególności: zasada podmiotowości, zasada obiektywizmu, zasada poufności.

Nawiązanie relacji z osobą lub rodziną jest kluczowym elementem procesu pomocowego i decyduje o skuteczności pracy socjalnej. Etapy metodycznego postępowania w pracy socjalnej to kolejno: diagnoza i ocena, wyznaczanie celów działania, opracowanie planu działania i budowanie indywidualnego pakietu usług, realizacja planu działania, systematyczna ewaluacja działań oraz ewaluacja końcowa.

Pracownik administracyjny zgłasza klienta do realizacji pracy socjalnej. Praca socjalna dokumentowana jest na „kartach prowadzenia pracy socjalnej z osobą lub rodziną” oraz przy wykorzystaniu narzędzi diagnostycznych. Każda osoba/rodzina objęta usługą pracy socjalnej podpisuje „plan współdziałania” lub „umowę o współpracy”. Dokumenty te określają charakter współpracy rodziny z pracownikiem socjalnym, precyzują zadania leżące po stronie pracownika socjalnego i osoby/rodziny, określają ramy czasowe i intensywność współpracy. Na każdym etapie istnieje możliwość modyfikowania planu pracy oraz pogłębienia diagnozy.

Zespół pracy socjalnej liczy aktualnie 3 pracowników, z czego jeden oddelegowany jest w pełni do realizacji zadań w zakresie pracy socjalnej z osobami bezdomnymi.

Tabela 12. Praca socjalna w okresie od września do grudnia 2017 r.

Praca socjalna prowadzona w oparciu o:	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Etapy metodycznego postępowania	10	26

Opracowanie własne

Pracę socjalną prowadzą również pracownicy z Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Zespołu Asystentów Rodziny i Schroniska dla Bezdomnych.

Tabela 13. Praca socjalna prowadzona przez inne zespoły w 2017 r.

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	103	309
Zespół Asystentów Rodziny	51	204
Schronisko dla Bezdomnych	5	5

Opracowanie własne

3.2.2. Interwencja kryzysowa

Pracownicy Działu Pracy Socjalnej i Asysty Rodziny podejmowali działania na rzecz osób i rodzin w celu zapobiegania oraz pogłębiania się występujących dysfunkcji w ramach interwencji kryzysowej - udzielenie wsparcia osobie lub rodzinie dotkniętej traumatycznym wydarzeniem. (np. dotkniętych przemocą) bez względu na posiadany dochód.

W ramach interwencji kryzysowej udzielano w szczególności wsparcia emocjonalnego, poradnictwa specjalistycznego, pomocy terapeutycznej oraz schronienia.

Matki z małoletnimi dziećmi oraz kobiety w ciąży dotknięte przemocą lub znajdujące się w innej sytuacji kryzysowej mogły znaleźć schronienie i wsparcie w specjalistycznych ośrodkach.

W 2017 roku przeprowadzono różnego rodzaju interwencje w 158 rodzinach, w których przebywało 472 członków.

3.2.3. Poradnictwo specjalistyczne

Poradnictwo specjalistyczne było prowadzone w okresie: luty 2016 r. – grudzień 2017 r. w ramach projektu „Wszyscy Razem” współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Poradnictwo psychologiczne

Poradnictwo psychologiczne cechuje bardzo indywidualny charakter. Częstotliwość spotkań i ich ogólna liczba uzależniona była od potrzeb zgłaszanych przez klientów.

W ramach poradnictwa psychologicznego klient mógł skorzystać z następujących form wsparcia:

- pomoc w trudnym momencie życiowym,
- pomoc w rozwiązaniu problemów wynikających z codziennych konfliktów, stresu, presji otoczenia,
- wsparcie emocjonalne,
- interwencja, prowadzenie w sytuacji kryzysu,
- wsparcie osób chorych/zaburzonych psychicznie,
- wsparcie osób mających trudność w kontaktach z ludźmi,
- wsparcie osób cierpiących z powodu uzależnienia bliskiej osoby,
- motywowanie do podjęcia terapii osób uzależnionych od alkoholu,
- wsparcie osób doświadczających przemocy domowej,
- pomoc w samoakceptacji, praca nad samooceną.

Tabela 14. Poradnictwo psychologiczne realizowane w latach 2016-2017.

Rok	Liczba osób objętych wsparciem	Liczba osób w rodzinach	Liczba udzielonych porad
2016	41	123	198
2017	73	237	156

Opracowanie własne

Poradnictwo logopedyczne

Poradnictwo logopedyczne skierowane było do rodzin wieloproblemowych (objęto wsparciem 12 dzieci i 1 osobę dorosłą) oraz osób zaburzonych psychicznie (udzielono wsparcia jednej osobie dorosłej). Terapia odbywała się we współpracy z rodzicami poprzez udostępnianie im materiałów i instruktaży dotyczących pomocy dziecku w domu oraz informowanie ich o postępach. Zajęcia odbywały się systematycznie przynajmniej raz w miesiącu (w niektórych przypadkach częściej) w miejscu zamieszkania klienta.

Terapia logopedyczna miała na celu:

- korygowanie wad wymowy oraz doskonalenie wymowy już ukształtowanej,
- stymulowanie opóźnionego rozwoju mowy,
- usprawnienie motoryki narządów mowy,
- poprawienie jakości funkcji językowej, oddechowej, fonacyjnej,
- rozbudowanie zasobu słownictwa czynnego i biernego,
- wypracowanie alternatywnych zachowań komunikacyjnych,
- rozwój innych funkcji pośrednio wpływających na rozwój mowy: ćwiczenia pamięci (w tym słuchowej i wzrokowej) oraz koncentracji, ćwiczenia logicznego myślenia, ćwiczenia grafomotoryczne, motoryki małej i dużej,
- naukę czytania i pisanie, usprawnianie tych umiejętności.

Zasady, które były podczas terapii przestrzegane:

- wczesnego rozpoczynania terapii,
- indywidualizacji,
- wykorzystania w procesie wszelkich możliwości dziecka,
- kompleksowego oddziaływania (w niektórych przypadkach włączono równoległe terapię pedagogiczną, konsultacje psychologiczne oraz korepetycje),
- aktywnego i świadomego udziału,
- współpracy z najbliższym otoczeniem (głównie z rodzicami, sporadycznie z dziadkami lub innymi opiekunami dziecka),
- systematyczności (zajęcia odbywały się przynajmniej raz w miesiącu),
- stopniowania trudności.

Tabela 15. Terapia logopedyczna realizowana w latach 2016-2017.

Rok	Liczba osób objętych terapią	Liczba osób w rodzinach	Liczba godzin	Liczba godzin ogółem
2016	dzieci 12 dorośli 2	35	330	704
2017	dzieci 12 dorośli 2	35	374	

Opracowanie własne

3.2.4. Usługi opiekuńcze świadczone osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym.

Podstawowe usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, w tym zapewnienie kontaktu z otoczeniem, podstawową opiekę higieniczną, a także dostarczanie posiłków do miejsca zamieszkania.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze udzielane są osobom niepełnosprawnym, starszym, chorym lub zaburzonym psychicznie. Usługi te dostosowane są do szczególnych potrzeb klientów wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności i obejmują m.in.: zabiegi rehabilitacyjne, konsultacje psychologiczne, logopedyczne, pedagogiczne oraz usługi asystenta osoby niepełnosprawnej.

Tabela 16. Wykaz realizatorów usług opiekuńczych w 2017 r.

Wykonawca	Zakres usługi	Wypracowana liczba godzin / liczba dostarczonych posiłków	Cena 1 godz. usług zgodnie z umową obowiązującą w 2017r./ cena dowozu 1 posiłku
Stowarzyszenie „Kordia” Irena Wyszynska, Katowice, ul. Czerwińskiego 6/207	Podstawowe usługi opiekuńcze	14 764,5 godz.	17,20 zł
Centrum Usług Opiekuńczych „CURATIO” ul. Legionów 19/4 42-600 Tarnowskie Góry	Specjalistyczne usługi opiekuńcze – asystent, psycholog, logopeda	1 204,5 godz.	31,00 zł
Stowarzyszenie „Kordia” Irena Wyszynska, Katowice, ul. Czerwińskiego 6/207	Specjalistyczne usługi opiekuńcze - rehabilitacja	872 godz.	28,00 zł
Transport Tadeusz Wasiluk ul. Norweska 3 42-612 Tarnowskie Góry	Dowóz posiłków	14 185 posiłków	4,30 zł

Opracowanie własne

Tabela 17. Podstawowe usługi opiekuńcze w 2017 r.

Forma pomocy	Liczba odbiorców świadczeń	Liczba świadczeń	Koszt świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Podstawowe usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania	113	14 764,5	253 949,40	112	147
Usługi opiekuńcze w formie dostarczania posiłków	67	14 185	60 995,50	64	74

Opracowanie własne

W stosunku do 2016 r. w 2017 r. wzrosła liczba odbiorców świadczeń podstawowych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania o 21,5%. Natomiast koszt świadczeń wzrósł o 35,2%. Jest to wynik nowelizacji ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (D. U. 2017.0.847).

Specjalistyczne usługi opiekuńcze w tym usługi psychologa, pedagoga, logopedy, asystenta osoby niepełnosprawnej, rehabilitanta w roku 2017 świadczone były dla 31 osób.

Tabela 18. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w 2017 r.

Forma pomocy	Liczba odbiorców	Liczba świadczeń	Koszt świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, realizowane jako zadania zlecone gminie	9	652,5	20 227,50	9	15
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania finansowane z budżetu gminy	26	1 424	41 528,00	26	59

Opracowanie własne

3.2.5. Kierowanie do domów pomocy społecznej i opłacanie kosztów pobytu mieszkańców gminy w tych domach

Domy pomocy społecznej świadczą usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązujących standardów dla osób wymagających całodobowej opieki z powodu wieku lub choroby. Formy i zakres usług wynikają z indywidualnych potrzeb mieszkańców z uwzględnieniem świadczeń z tytułu powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego.

W 2017 r. do Ośrodka wpłynęło 30 wniosków o umieszczenie w domu pomocy społecznej. Przeprowadzono 30 postępowań, z czego:

- **23** osoby skierowano do domu pomocy społecznej na terenie powiatu tarnogórskiego,
- **6** osób skierowano do domu pomocy społecznej poza powiatem tarnogórskim,
- **1** osobie odmówiono skierowania do DPS.

Na umieszczenie w domu pomocy społecznej aktualnie (na dzień 31.12.2017r.) oczekują 33 osoby.

Tabela 19. Liczba klientów MOPS przebywających w Domach Pomocy Społecznej w 2017 r.

Liczba mieszkańców Tarnowskich Gór przebywających w DPS	81
Liczba pensjonariuszy DPS, którym gmina dopłacała do pobytu	79

Opracowanie własne

Tabela 20. Wydatki gminy poniesione na dopłaty do pobytu w DPS w latach 2015-2017.

Rok	Koszt świadczeń
2015	1 750 720,83
2016	1 853 321,34
2017	2 037 956,24

Opracowanie własne

Koszt dopłaty gminy do pobytów w DPS wzrósł o 9,97% w stosunku do 2016r.

3.2.6. Prowadzenie dziennych domów pomocy

Dzienne Domy Pomocy są ośrodkami wsparcia przeznaczonymi dla osób samotnych lub osób w rodzinach, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy, a są jej pozbawione gdyż rodzina takiej pomocy nie może zapewnić.

Dzienny Dom Pomocy dla Osób Starszych i Samotnych

Pensjonariusze Dziennego Domu to osoby w wieku emerytalnym, niepełnosprawne, samotne o zmniejszonej sprawności psychofizycznej, mające złe warunki mieszkaniowe lub niekorzystną sytuację rodzinną.

Tabela 21. Zakres świadczeń Dziennego Domu Pomocy dla Osób Starszych i Samotnych w 2017 r.

Świadczenia	
➤	podstawowe usługi opiekuńcze,
➤	wyżywienie składające się z trzech posiłków dla każdej osoby w każdym dniu pobytu,
➤	rehabilitacja ruchowa,
➤	terapia zajęciowa dostosowana do indywidualnych potrzeb i możliwości pensjonariuszy,
➤	rekreacja i organizacja czynnego wypoczynku – wycieczki, spacery,
➤	organizacja świąt oraz okazjonalnych uroczystości.

Opracowanie własne

Tabela 22. Dzienny Dom Pomocy dla Osób Starszych i Samotnych – liczba miejsc, opłaty w 2017 r.

Forma pomocy	Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z DDP	Koszt osobodnia / posiłku
Pobyt	60	71	27,47 zł
Posiłki na wynos (dzienne wyżywienie)	15	17	8,00 zł

Opracowanie własne

Dzienny Dom Pomocy dla Osób Niepełnosprawnych

Pensjonariuszami Domu są osoby z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym, zaburzeniami psychicznymi, dysfunkcją narządu ruchu. Najczęściej występujące schorzenia wśród pensjonariuszy Domu to Zespół Downa, upośledzenie umysłowe oraz upośledzenie umysłowe bez ustalonej etiologii, trwałe dysfunkcje aparatu ruchu (np. dziecięce porażenie mózgowe, miopatie, zaniki nerwowo-mięśniowe, następstwa chorób urazowych i zapalnych ośrodkowego układu nerwowego), zaburzenia koordynacji ruchowej pochodzenia centralnego układu nerwowego, zespół mikro zaburzeń czynności mózgu oraz zaburzenia integracji sensorycznej, zespoły padaczkowe, zaburzenia rozwoju emocjonalno-społecznego.

Tabela 23. *Dzienny Dom Pomocy dla Osób Niepełnosprawnych – liczba miejsc, opłaty w 2017 r.*

Liczba miejsc	Liczba osób przebywających	Koszt osobodnia / posiłku
20	13	74,86 zł dzienna stawka za pobyt 5,99 zł cena posiłku

Opracowanie własne

Tabela 24. *Zakres świadczeń Dziennego Domu Pomocy dla Osób Niepełnosprawnych w 2017 r.*

Świadczenia
<ul style="list-style-type: none">➤ usługi opiekuńcze w tym specjalistyczne,➤ rehabilitacja prowadzona w oparciu o indywidualne programy wspierająco – rehabilitacyjne, opracowane przez zespół specjalistów, rehabilitacja grupowa,➤ różne formy masażu w zależności od indywidualnych potrzeb, relaksacja z aromaterapią,➤ terapia zajęciowa dostosowana do indywidualnych potrzeb i możliwości uczestników zajęć (zajęcia plastyczne, rytmiczno – muzyczne, kulinarne, ogrodnicze - sezonowo, rzeźbiarskie, stolarskie),➤ terapia i pomoc psychologiczna,➤ w miarę możliwości organizacja świąt np. Dzień Matki-Rodziny, Dzień Sportu, Spotkanie Wigilijne i inne uroczystości okolicznościowe, integracja ze społecznością lokalną poprzez udział w imprezach kulturalnych, turystycznych np. grill „Dni Gwarków”, Jasełka.➤ opieka zapewniająca poczucie bezpieczeństwa,➤ wyżywienie składające się z dwudaniowego obiadu oraz podwieczorku dowożone przez firmę cateringową,➤ dom wyposażony jest w przedmioty i urządzenia niezbędne do prowadzenia rehabilitacji oraz terapii zajęciowej osób niepełnosprawnych,➤ wolontariat.

Opracowanie własne

Z oferty Dziennego Domu Pomocy dla Osób Niepełnosprawnych w roku 2017 korzystało 13 osób. Celem działalności Dziennego Domu jest aktywizacja i integracja osób niepełnosprawnych, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować. Działania prowadzone przez placówkę służą zapobieganiu ich izolacji i marginalizacji.

3.2.7. Prowadzenie Schroniska dla Bezdomnych

Schronisko dla Bezdomnych jest całodobową placówką oferującą schronienie osobom nie posiadającym własnego miejsca zamieszkania. Warunkiem przyjęcia jest deklaracja bezdomnego do podjęcia stałej współpracy z pracownikami socjalnymi, poprzez zawarcie porozumienia lub kontraktu socjalnego oraz chęć wyjścia z bezdomności.

W 2017 roku 41 mieszkańców skorzystało z Schroniska dla Bezdomnych, średnia miesięczna liczba osób wyniosła 24 mężczyzn.

Tabela 25. Schronisko dla Bezdomnych – liczba miejsc, opłaty w 2017 r.

Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały placówki	Koszt osobodnia
30	41	17,90 zł

Opracowanie własne

Pokój niskoprogowej pomocy doraźnej (Ogrzewalnia)

Osoby, które nie podejmują współpracy z pracownikiem socjalnym w rozwiązywaniu swojej trudnej sytuacji życiowej lub wymagają udzielenia pomocy w formie schronienia w trybie interwencyjnym, mogą skorzystać z noclegu w godzinach od 19:00 do 7:00. W przypadku niskich temperatur pomoc uzyskują również osoby będące w stanie nietrzeźwym, pod warunkiem, że nie zagrażają bezpieczeństwu innych mieszkańców Domu.

Tabela 26. Pokój niskoprogowej pomocy doraźnej (Ogrzewalnia) – liczba miejsc, osób korzystających w 2017 r.

Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z niskoprogowej pomocy doraźnej	Koszt osobodnia
10	83	nieodpłatnie

Opracowanie własne

W 2017 roku z pobytu w Ogrzewalni skorzystały **83** osoby, w tym:

- **29** mężczyzn z terenu gminy Tarnowskie Góry,
- **23** mężczyzn z terenu powiatu tarnogórskiego,
- **31** mężczyzn z terenu poza powiatem tarnogórskim.

W stosunku do roku 2016 o 60% wzrosła liczba osób, które skorzystały z Ogrzewalni. Znaczący wzrost wystąpił wśród mężczyzn z terenu powiatu tarnogórskiego o 155% oraz z terenu poza powiatem tarnogórskim o 61%

Tabela 27. Osoby bezdomne korzystające z oferty pomocowej w 2017 r.

Oferowana pomoc/ beneficjenci	Liczba osób
Całodobowy pobyt	41
Wyżywienie w postaci jednego gorącego posiłku	40
Suchy prowiant	65
Zapewnienie niezbędnej odzieży	88
Dostępność do sanitariatów i natrysków	96
Udzielenie doraźnej pomocy w formie zaopatrzenia w leki i środki pierwszej pomocy	43
Pomoc w uzyskaniu miejsca na stacjonarne leczenie odwykowe	4
Kierowanie na terapie odwykowe	26
Spotkania społeczności mieszkańców	1
Aktywizowanie zawodowe w ramach współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy	14
Kierowanie do domów pomocy społecznej	2
Pomoc w uzyskaniu dowodu osobistego (wypełnianie wniosków, pokrycie kosztów uzyskania zdjęć)	4
Pomoc w uzyskaniu dostępu do placówek służby zdrowia	12
Bezpośrednia opieka personelu nad osobami starszymi i schorowanymi (w razie konieczności zapewnienie usług opiekuńczych)	8
Poradnictwo w zakresie możliwości przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych	110
Działania pomocowe z zakresu pomocy społecznej	50
Osoby będące w kontrakcie socjalnym	41
Osoby ponoszące odpłatność za pobyt	15
Osoby ponoszące odpłatność za gorący posiłek	2
Osoby kierowane z innych gmin	6
Osoby niepełnosprawne	21
Osoby chore psychicznie	12
Interwencja policji	21
Interwencja pogotowia	19
Interwencja straży miejskiej	1

Opracowanie własne

Zjawisko bezdomności w gminie Tarnowskie Góry w mniejszym stopniu występuje wśród samotnych kobiet.

Tabela 28. *Kobiety bezdomne kierowane z gminy Tarnowskie Góry do placówek poza gminą w 2017 r.*

Placówka	Liczba osób	Koszty poniesione przez gminę	Liczba osób w rodzinach
Dom PCK w Rudzie Śląskiej	3	21 503,40	7
Schronisko dla Bezdomnych w Kluczach	1	4 400,00	1
Monar – Schronisko dla Bezdomnych w Kokotku	2	8 495,00	2
Suma:	6	34 398,40	10

Opracowanie własne

Należy zaznaczyć, że całkowita kwota poniesiona przez gminę Tarnowskie Góry w 2017 r. za kierowanie osób bezdomnych będących mieszkańcami gminy do placówek poza gminą wyniosła: **34 898,40 zł** (koszt dodatkowo obejmuje pobyt 1 mężczyzny w placówce poza gminą).

Tabela 29. *Koszty ponoszone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej za pobyt/schronienie kobiet bezdomnych w placówkach typu DOM PCK, Schronisko w 2017 r.*

Rok	Koszt świadczeń	Liczba świadczeń
2015	53 076,39	2 400
2016	14 710,97	489
2017	34 398,40	975

Opracowanie własne

3.2.8. Prowadzenie Zespołu Mieszkań Chronionych

Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej, która zastępuje pobyt w placówce całodobowej oraz zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną.

Tabela 30. ZMCH – liczba miejsc, opłaty w 2017 r.

Liczba miejsc	Liczba osób korzystających	Koszt osobodnia
54	61	Stawka bazowa uzależniona od wielu zmiennych (metraż mieszkania, zużycie wody, CO, wywóz śmieci)

Opracowanie własne

Zespół Mieszkań Chronionych składa się z **11** mieszkań, w których znajdują się **54** miejsca. Zgodnie z art. 53 pkt. 1 ustawy o pomocy społecznej pomoc w formie mieszkania chronionego można przyznać ze względu na :

- trudną sytuację życiową,
- wiek,
- niepełnosprawność lub chorobę .

W ramach Zespołu Mieszkań Chronionych 10 mieszkań mieści się w dzielnicy Sowice w budynku przy ul. Grzybowej 211, jeden lokal usytuowany jest w Centrum miasta przy ul. Bema.

W okresie od lipca 2017 r. do grudnia 2017 r. w Zespole Mieszkań Chronionych przeprowadzono remont, skoncentrowany głównie na dostosowaniu budynku dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Obecnie węzły sanitarne są w pełni funkcjonalne. Na parterze budynku wyodrębniono mieszkanie przeznaczone dla osób niepełnosprawnych. Kilka lokali zostało odświeżonych.

Utworzono mieszkanie interwencyjne, w którym do 3 miesięcy będą mogły przebywać osoby będące np. ofiarami przemocy domowej.

Rodzaj i zakres wsparcia świadczonego w mieszkaniach chronionych uzależniony jest od indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych osób korzystających ze wsparcia.

Do korzystania z ZMCH uprawnione są:

- osoby nie mogące pozostać w dotychczasowym miejscu zamieszkania, bądź takie, których pozostanie tam będzie prowadziło do powstawania lub utrwalania patologii społecznych, a także osoby bezdomne,
- osoby bezdomne z uwagi na trudną sytuację osobistą przy jednoczesnym występowaniu wielu dysfunkcji wskazujących na konieczność kompleksowego wsparcia,
- kobiety z dziećmi będące ofiarami przemocy w rodzinie.

Tabela 31. Zespół Mieszkań Chronionych – bieżąca działalność w 2017 r.

Bieżąca działalność ZMCH	Liczba osób
osoby ponoszące odpłatność za pobyt w ZMCH	17
osoby, które opuściły ZMCH	28
osoby przyjęte do ZMCH	11
osoby biorące udział w projekcie partnerskim „Wszyscy Razem”	1
osoby objęte pomocą asystenta rodziny	2 (w rodzinach 5 osób)
osoby, które podjęły zatrudnienie	11

Opracowanie własne

Tabela 32. Zespół Mieszkań Chronionych – oferta pomocowa w 2017 r.

Działania
<ul style="list-style-type: none"> ➤ udzielenie schronienia, ➤ praca socjalna oraz zapewnienie opieki klientom wymagającym pomocy innych osób w codziennym funkcjonowaniu, ➤ poradnictwo specjalistyczne w szczególności psychologiczne, ➤ pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i innych ważnych spraw bytowych, ➤ izolacja ofiar od sprawców przemocy, ➤ aktywizacja i usamodzielnianie mieszkańców, ➤ animacja środowiskowa.

Opracowanie własne

Tabela 33. Zestawienie liczbowe samotnych kobiet w ciąży lub kobiet z dziećmi oczekujących i umieszczonych w Zespole Mieszkań Chronionych w Tarnowskich Górach w latach 2015-2017.

Liczba osób	2015	2016	2017	Suma liczby osób
oczekujących na przyjęcie	13 (10 kobiet z dziećmi, 3 kobiety w ciąży)	8 kobiet z dziećmi	17 kobiet z dziećmi	38
przyjętych	4	2	3	9
nadal oczekujących w danym roku	1	2	14	17

Opracowanie własne

W ciągu ostatnich 3 lat na 38 kobiet oczekujących na przyjęcie do ZMCH przyjęto 9 kobiet w ciąży bądź z dziećmi.

Obecnie na liście oczekujących znajduje się 14 kobiet z dziećmi.

3.2.9. Inne świadczenia niepieniężne

Sprawienie pogrzebu

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej i Uchwałą Nr VII/88/2011 Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z dnia 16 marca 2011r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jest zobowiązany do sprawienia pogrzebu osobom zmarłym zamieszkałym lub przebywającym na terenie gminy, nie posiadającym osób zobowiązanych do ich pochowania, lub gdy osoby zobowiązane nie mają możliwości do ich pochowania.

W 2017 r. sprawiono pogrzeb 9 osobom, w tym 1 osobie bezdomnej.

Koszt świadczeń wyniósł 18 259,79 zł (średni koszt jednego świadczenia: 2 028,87 zł).

Oplacanie składek zdrowotnych za osoby uprawnione do zasiłku stałego

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej osobom uprawnionym do pobierania zasiłku stałego jest opłacana składka na ubezpieczenie zdrowotne.

W 2017 r. składki opłacono 214 osobom.

Koszt świadczeń wyniósł 93 294,37 zł (średni koszt jednego świadczenia: 435,96 zł).

Pomoc w formie posiłku

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej pomoc w postaci gorącego posiłku dziennie przysługuje osobie, która własnym staraniem nie może go sobie zapewnić. Pomoc dla dzieci i młodzieży w okresie nauki w szkole może być realizowana w formie zakupu posiłków.

Tabela 34. Pomoc w formie posiłków finansowana ze środków gminy w 2017 r.

Forma pomocy	Liczba osób	Kwota świadczeń
Zapewnienie posiłków	273	120 569,56
w tym dla dzieci	239	77 921,88

Opracowanie własne

4. Realizacja programów i projektów

W niniejszym rozdziale zamieszczono szczegółowe informacje dotyczące aktualnie realizowanych projektów i programów.

4.1 Pomoc udzielana w ramach programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020

Od 1 stycznia 2014r. Uchwałą Rady Ministrów wszedł w życie wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania na lata 2014-2020. Program ma na celu ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych.

Działania realizowane w ramach Programu:

1. finansowanie posiłków w placówkach oświatowych i innych dla osób spełniających kryteria programu,
2. przyznawanie i wypłacanie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności.

Do udzielania pomocy w zakresie dożywiania mają zastosowanie przepisy ustawy o pomocy społecznej. Pomoc może być przyznana osobom i rodzinom, których miesięczny dochód netto nie przekracza 150% (kryterium podniesione Uchwałą Nr LIV/543/2014 i Uchwałą Nr LIV/544/2014 Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z dnia 26 lutego 2014 r.) kwoty kryterium dochodowego: tj. kwoty 951 zł w przypadku osoby samotnie gospodarującej i kwoty 771 zł w przypadku osoby w rodzinie.

Na terenie Tarnowskich Gór dożywianie w ramach Programu w okresie sprawozdawczym prowadziło 35 placówek w tym:

- 15 szkół,
- 19 przedszkoli,
- punkt wydawania posiłków dla osób dorosłych mieszczący się przy ul. Piłsudskiego 21.

Tabela 35. Wydatki w ramach Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2017 r.

Wyszczególnienie		Kwota
koszt programu ogółem		1 043 167,60
w tym	środki własne	458 085,60
	dotacja	585 082
w tym	koszt posiłków przyznanych decyzją administracyjną	455 211,52
	zasiłki celowe na zakup żywności	581 632,58
	koszt posiłków wydawanych na wniosek dyrektorów placówek oświatowych	6 323,50

Opracowanie własne

Ogólny koszt Programu w 2017 roku jest mniejszy o ok. 16% w stosunku do 2016 roku.

Gmina Tarnowskie Góry od wielu lat przystępuje do realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” finansując m.in. posiłki dzieciom i młodzieży w okresie przedszkolnym i szkolnym oraz osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej w szczególności osobom: samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym.

W 2017 r. koszt posiłków wyniósł ogółem 461 535,02 zł i zmniejszył się o ok. 23% w stosunku do roku poprzedniego.

Tabela 36. Pomoc w formie posiłku udzielona w ramach Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2017 r.

Wyszczególnienie		Dzieci do 7 roku życia	Uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	Osoby dorosłe	Ogółem
Liczba osób korzystających z posiłków w ramach Programu na podstawie decyzji		190	405	181	745
w tym	pełny obiad	190	405	143	738
	jedno gorące danie			38	38

Opracowanie własne

Ogólna liczba osób korzystających z posiłków w ramach programu na podstawie decyzji w 2017 roku zmniejszyła się o 119 osób w stosunku do roku 2016.

Tabela 37. Zasiłki celowe wypłacane w ramach Programu w 2017r.

Wyszczególnienie	Liczba w 2016	Liczba w 2017
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	589	476
Liczba rodzin	574	470
Liczba osób w rodzinach	1 381	1 105
Liczba świadczeń	2 335	2 317
Kwota świadczeń (w zł.)	638 180,30	581 632,58

Opracowanie własne

W 2017 liczba osób którym przyznano świadczenie w ramach zasiłku celowego w ramach Programu spadła w stosunku do roku 2016 o 18,6%. Natomiast koszty tych świadczeń zmniejszyły się o ok. 8,9%

Tabela 38. Osoby objęte pomocą w formie zasiłków celowych w ramach Programu w 2017 r. Podział ze względu na wiek.

Wyszczególnienie	Liczba dzieci do 7 roku życia	Liczba uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	Osoby dorosłe	Ogółem
Zasiłki celowe w ramach Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	145	222	746	1 105

Opracowanie własne

Rada Miejska w Tarnowskich Górach 26 marca 2014 r. uchwaliła program osłonowy w zakresie dożywiania „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020 .

Realizatorem i koordynatorem Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach. Zadania Programu realizowane są we współpracy z placówkami oświatowymi prowadzącymi dożywianie, do których uczęszczają dzieci i młodzież mieszkająca na terenie gminy Tarnowskie Góry.

W ramach Programu udziela się wsparcia:

- dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
- uczniom do czasu ukończenia nauki w szkole ponadgimnazjalnej.

Tabela 39. „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” w 2017 r.

Wyszczególnienie	Liczba
Liczba dzieci	33
Liczba posiłków	1 756
Koszt (w zł.)	6 323,50

Opracowanie własne

Przyznanie pomocy odbywa się bez wydania decyzji administracyjnej przyznającej posiłek oraz bez przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego.

4.2. Realizacja projektu partnerskiego „Wszyscy Razem”

Projekt partnerski „Wszyscy razem” realizowany był przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach współuczestniczył w projekcie na podstawie Uchwały Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach Nr XII/170/2015 z dnia 30 września 2015 r.

W projekcie brały również udział jednostki pomocy społecznej z gmin: Kalety, Zbrosławice, Tworóg.

Działania realizowane były w okresie od 01.09.2015r. do 31.12.2017 r. na rzecz 400 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym czy wykluczonych społecznie, w tym dla 49 osób z niepełnosprawnościami. W wyniku przeprowadzonych działań u uczestników nastąpiła zmiana w obszarach ich funkcjonowania społecznego, zawodowego, zdrowotnego i edukacyjnego w kierunku samodzielności życiowej oraz aktywności zawodowej.

Wartość projektu w części realizowanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w okresie od 01.09.2015 r. do 31.12.2017 r. wyniosła :

- **933 028,59 zł (dotacja)**
- **176 070,00 zł (środki własne - zasilki celowe)**

Od stycznia 2017r. kontynuowano realizację 35 kontraktów rodzin wieloproblemowych. Udział w projekcie miał na celu poprawę funkcjonowania członków rodzin i przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu.

W roku 2017 zrealizowano następujące działania na rzecz rodzin wieloproblemowych:

- wyjazdowe warsztaty kompetencji rodzicielskich,
- wyjazdowe zajęcia edukacyjno-poznawcze z cyklu „Z mamą i tatą poznaj swój kraj”,

- terapię pedagogiczną,
- terapię logopedyczną,
- terapię pogłębiającą,
- korepetycje dla dzieci,
- terapię integracji sensorycznej,
- rodzinne wyjścia do Parku Wodnego i Tarnogórskiego Centrum Kultury.

W styczniu 2017 r. rozpoczęły się działania dla 40 osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo. Dla 30 osób przewidziano działania z aktywizacji społecznej i zawodowej, w tym:

- szkolenia, kursy zawodowe: prawo jazdy kategorii „B”, magazynier z uprawnieniami kierowcy wózka jezdniowego z napędem silnikowym wraz z wymianą butli LPG, szkolenie komputerowe – „certyfikat umiejętności komputerowych i użytkownika Internetu”, kurs dozorca-portiera, kurs opiekuna osób starszych, chorych i niepełnosprawnych, kurs obejmujący program „Płatnik” i „Symfonia” oraz kurs z obsługi kasy fiskalnej,
- poradnictwo zawodowe,
- pośrednictwo pracy,
- warsztaty umiejętności interpersonalnych.

Do udziału w Programie Aktywizacja i Integracja zostało skierowanych 10 osób bezrobotnych, dla których został ustalony III profil pomocy, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Działania w ramach PAI:

- aktywizacja zawodowa - zrealizowana przez Powiatowy Urząd Pracy w ramach prac społecznie użytecznych,
- integracja społeczna - zrealizowana poprzez poradnictwo psychologiczne oraz zajęcia komputerowe, mające na celu kształtowanie aktywnej postawy w życiu społecznym i zawodowym.

4.3. Realizacja projektu „Nowy Model – Lepsza Jakość”

Projekt „Nowy Model – Lepsza Jakość” realizowany jest od marca 2017 roku w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, osi priorytetowej II – Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, działanie 2.5 Skuteczna pomoc społeczna, na podstawie Uchwały Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach Nr XXXIV/380/2017 z dnia 29 marca 2017 r. Projekt ogłoszony był przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w maju 2016 r. i skierowany wyłącznie do Ośrodków Pomocy Społecznej.

Maksymalna kwota o jaką mógł się starać Ośrodek wynosiła 360 tys., w projekcie nie wymagano wkładu własnego, a okres realizacji przewidziano na 2 lata. W tej edycji konkursu z terenu województwa śląskiego dofinansowanie otrzymały 4 jednostki. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach uzyskał 90,5 pkt i otrzymał dofinansowanie w wysokości 356 397,50 zł.

Celem głównym projektu jest poprawa obsługi osób zgłaszających się do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach poprzez zmianę organizacji pracy, obejmującą wprowadzenie rozwiązań optymalizujących wykorzystanie kompetencji zatrudnionych w nim pracowników.

Z dniem 1 września 2017 roku został wprowadzony Nowy Regulamin Organizacyjny MOPS w Tarnowskich Górach i rozpoczęły się zmiany systemu organizacyjnego jednostki polegające na rozdzieleniu zadań administracyjnych MOPS od pracy socjalnej i usług.

W związku z przesunięciem części pracowników socjalnych do nowych zespołów, niezbędne było dokonanie nowego podziału rejonów opiekuńczych. W efekcie na jednego pracownika socjalnego pracującego w Zespole ds. świadczeń przyznawanych decyzją przypadło około 70 czynnych kartotek (rodzin/osób które korzystają z pomocy MOPS). Przed reorganizacją średnio przypadało 50 kartotek.

Wprowadzane zmiany organizacyjne zakładają rozdzielenie postępowań administracyjnych od pracy socjalnej. Pracownicy socjalni świadczący pracę socjalną będą mieli mniej obowiązków administracyjnych, co powinno przełożyć się na podniesienie jakości udzielanych usług. Dotychczas zakres działań pracownika socjalnego był bardzo szeroki: z jednej strony zajmował się postępowaniem administracyjnym, a z drugiej strony pracą z rodziną. Często więcej czasu musiał poświęcić na procedurę związaną z przeprowadzeniem wywiadu, zebraniem dokumentacji, ustaleniem przyczyny wystąpienia z wnioskiem o udzielenie pomocy co w efekcie wpływało na jakość świadczonej pracy socjalnej. Świadczenie wyłącznie pracy socjalnej spowoduje, że pracownik będzie mógł skoncentrować się na sytuacji i problemach osoby lub rodziny oraz zaplanować działania odnoszące się do każdego poruszonego problemu. Rozdzielenie pracy administracyjnej od pracy socjalnej podniesie jakość udzielanych świadczeń.

Działania realizowane w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w ramach projektu „Nowy Model – Lepsza Jakość w 2017 roku:

1. zorganizowanie i wyposażenie stanowisk pracy dla nowozatrudnionych pracowników socjalnych,
2. zatrudnienie eksperta ds. wdrażania zmian organizacyjnych,
3. rekrutacja i zatrudnienie dwóch pracowników socjalnych,
4. powołanie zespołu ds. wdrożenia zmian organizacyjnych,
5. opracowanie następujących dokumentów:
 - a) Nowy Regulamin Organizacyjny MOPS w Tarnowskich Górach,
 - b) Lokalna Polityka Świadczeń,
 - c) Procedura Administracyjna Udzielania Pomocy,
6. wyodrębnienie w strukturze organizacyjnej: Stanowiska ds. Pierwszego Kontaktu, Zespołu ds. Pracy Socjalnej, Zespołu ds. Usług, Zespołu ds. Świadczeń Przyznawanych Decyzją

5. System świadczeń rodzinnych

Świadczeniami rodzinnymi są zasiłek rodzinny, dodatki do zasiłku rodzinnego, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka oraz świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenie rodzicielskie oraz zasiłek dla opiekunów. Świadczenia te wypłacane są przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej na podstawie Ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach realizuje zadania w zakresie świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego, jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

5.1. Zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłków rodzinnych

W 2017 roku wypłacono 67 974 świadczeń rodzinnych na kwotę **13 351 042,27** zł. Z powyższej kwoty, jako nienależnie pobrane świadczenie rodzinne klienci zwrócili 44 453,59 zł.

Tabela 40. Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami wypłacone w 2017 r.

Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Wysokość świadczenia	
Zasiłki rodzinne z dodatkami	39 976	4 941 457,27	-	
Zasiłki rodzinne	28 421	3 226 721,77	95 zł na dziecko w wieku 0 - 5 r.ż. 124 zł na dziecko w wieku > 5 - 18 r.ż. 135 zł na dziecko w wieku > 18 - 24 r.ż.	
Dodatki do zasiłków rodzinnych	11 555	1 714 735,50	-	
z tytułu	urodzenia dziecka	147	141 100,28	1000 zł
	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	1 123	34 712,47	400 zł
	samotnego wychowywania dziecka	1 549	299 306,57	193 zł miesięcznie na dziecko, nie więcej niż 386 zł, 273 zł w przypadku dziecka niepełnosprawnego, nie więcej niż 546 zł.
	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	2 492	259 313,32	90 zł na dziecko do 5 roku życia 110 zł na dziecko > 5 roku życia
	rozpoczęcia roku szkolnego	1 586	153 840,74	100 zł na dziecko raz w roku
	Podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	243	16 878,10	113 zł - na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła 69 zł - na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła
	wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	4 415	409 584,02	95 zł
	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	452	452 000,00	1000 zł
Świadczenie rodzicielskie	1 5515	1 433 536,00	max 1000 zł miesięcznie przez 12 miesięcy	

Opracowanie własne

5.2. Świadczenia opiekuńcze

Tabela 41. Świadczenia opiekuńcze wypłacone w 2017 r.

Świadczenia opiekuńcze	Liczba świadczeń	Wysokość świadczenia	Wypłacona kwota świadczeń	Osoba uprawniona
Zasiłki pielęgnacyjne	23 633	153,00	3 615 849,00	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Niepełnosprawne dziecko, ➤ Osoba niepełnosprawna w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, ➤ Osoba, która ukończyła 75 lat, ➤ Osoba niepełnosprawna w wieku powyżej 16 roku życia legitymująca się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia,
Świadczenia pielęgnacyjne	1 927	1 406,00	2 686 168,00	<p>Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ matce bądź ojcu dziecka, ➤ faktycznemu opiekunowi dziecka, ➤ osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną, ➤ innym osobom, na których - zgodnie z przepisami Kodeksu rodzinnego - ciąży obowiązek alimentacyjny (z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności). Przy tym osobom innym niż spokrewnione w pierwszym stopniu z osobą wymagającą opieki przysługuje świadczenie pielęgnacyjne, gdy spełnione są łącznie następujące warunki: <ul style="list-style-type: none"> - rodzice osoby wymagającej opieki nie żyją, zostali pozbawieni praw rodzicielskich lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, - nie ma innych osób spokrewnionych w pierwszym stopniu, są małoletnie lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, - nie ma faktycznego opiekuna dziecka ani osoby będącej rodziną zastępczą spokrewnioną lub legitymują się one orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. ➤ wyłącznie rodzicom lub opiekunom dzieci z niepełnosprawnością powstałą do 18 roku życia lub do 25 roku życia - w przypadku gdy dziecko było w trakcie nauki.

Świadczenia opiekuńcze	Liczba świadczeń	Wysokość świadczenia	Wyplacona kwota świadczeń	Osoba uprawniona
Specjalny zasiłek opiekuńczy	331	520,00	170 552,00	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Każda osoba, na której zgodnie z przepisami Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego ciąży obowiązek alimentacyjny - by go otrzymywać, osoba ta musi zrezygnować z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się: <ul style="list-style-type: none"> - orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności lub - orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego, codziennego współdziałania opiekuna dziecka w procesie leczenia, rehabilitacji i edukacji. ➤ Osobie, której łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 764,00 zł.
Zasiłek dla opiekuna	99	520,00	51 480,00	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Osoba, której z dniem 01.07.2013r. wygaszono prawo do świadczeń pielęgnacyjnych. W sprawie zasiłku dla opiekuna organ wszczynał postępowanie na wniosek strony, złożony jednak nie później, niż w terminie do 4 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Opracowanie własne

W okresie od stycznia do grudnia 2017 roku wypłacono 25 990 świadczeń opiekuńczych na kwotę **6 524 049,00 zł.**

Realizacja świadczeń – statystyka:

- zarejestrowano 4 936 wniosków na wszystkie rodzaje wypłacanych świadczeń,
- wydano łącznie 5 019 decyzji oraz pism: wzywających do uzupełnienia brakujących dokumentów, pozostawiających wnioski bez rozpatrzenia, przekazujących dokumenty zgodnie z właściwością, informujących o przeliczeniu dochodu,
- wydano ponadto 113 zaświadczeń,
- wystosowano 1 173 pisma (463 pisma stanowiły korespondencję z instytucjami, 710 pism stanowiło korespondencję z klientem).
- wydano 114 decyzji stwierdzających nienależnie pobrane świadczenia,
- przekazano do Samorządowego Kolegium Odwoławczego 21 odwołań,
 - z czego: 7 decyzji zostało utrzymanych w mocy,
 - 3 decyzje uchylono i przekazano do ponownego rozpatrzenia,
 - 3 decyzje uchylono i SKO przyznało świadczenie,
 - 6 decyzji uchylono i umorzono postępowanie.

Tabela 42. *Odzyskane świadczenia nienależnie pobrane oraz świadczenia niepodjęte w 2017 r.*

Rodzaj świadczenia		Kwota (w zł.)
Zasiłki rodzinne		12 490
Dodatki do zasiłków rodzinnych z tytułu:		11 967
Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego		7 306
Samotnego wychowywania dziecka		1 660
Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego		1 036
Rozpoczęcia roku szkolnego		508
Podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania		162
Wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej		395
Razem zasiłki rodzinne z dodatkami		23 557
Świadczenie rodzicielskie		774
Zasiłki pielęgnacyjne		16 231
Świadczenia pielęgnacyjne		2 358
Specjalny zasiłek opiekuńczy		1 533
Razem: zasiłki rodzinne z dodatkami i świadczenia opiekuńcze oraz rodzicielskie		44 453
Odzyskane nienależnie pobrane świadczenia podlegające zwrotowi do budżetu państwa:		70 007

Opracowanie własne

5.3. Składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne

Osobom, które pobierają świadczenia pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej opłaca składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne.

Tabela 43. Składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne w 2017 r.

Składki społeczne i zdrowotne	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (w zł.)
Składki na ubezpieczenia społeczne	1 896	646 300
Składki na ubezpieczenia zdrowotne	834	87 309
Razem	2 730	733 609

Opracowanie własne

5.4. Świadczenie „Za życiem”

Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” z dnia 4.11.2016 r. (Dz.U z 2016 poz. 1860) wprowadziła wypłatę jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Wysokość jednego świadczenia wyniosła 4 000,00 zł.

Tabela 44. Pomoc materialna gminy w zakresie realizacji Ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” w 2017 r.

Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (w zł.)
5	20 000

Opracowanie własne

5.5. Świadczenie wychowawcze

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach realizuje zadania określone w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. Z 2016r. poz. 195 z późn. zm.) jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Świadczenie wychowawcze przysługuje: matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka, opiekunowi prawnemu dziecka.

Świadczenie wychowawcze przysługuje do dnia ukończenia przez dziecko 18 roku życia w wysokości **500,00 zł** miesięcznie na dziecko w rodzinie.

Świadczenie wychowawcze przysługuje:

- na pierwsze dziecko, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty **800,00 zł**,
- jeżeli członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne, świadczenie wychowawcze przysługuje na pierwsze dziecko jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty **1200,00 zł**.

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie pierwszym dzieckiem jest najstarsze dziecko w rodzinie w wieku do ukończenia 18 roku życia.

Realizacja ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci rozpoczęła się z dniem 1 kwietnia 2016r.

Realizacja świadczenia wychowawczego - statystyka:

- zarejestrowano 4 625 wniosków (w tym w formie papierowej – 2 756, drogą elektroniczną - 1 969),
- wydano 5 519 decyzji (w tym 4 183 decyzji przyznających i częściowo odmownych)
- przekazano do Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej 108 wniosków w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego,
- wystosowano 1 414 pisma: wzywających do uzupełnienia brakujących dokumentów, informujących o pozostawieniu wniosku bez rozpatrzenia, przekazujących wnioski zgodnie z właściwością miejscową, informujących o przeliczeniu dochodu, stanowiących wnioski o udostępnienie danych osobowych oraz wydanie zaświadczeń,
- wydano 55 decyzji stwierdzających nienależnie pobrane świadczenia,
- przekazano do Samorządowego Kolegium Odwoławczego 21 odwołań z czego:
 - 11 decyzji zostało utrzymanych w mocy,
 - 3 decyzje uchylono i przekazano do ponownego rozpatrzenia,
 - 5 decyzji uchylono i SKO przyznało świadczenie,
 - 1 decyzję unieważniono,
 - 1 decyzja została uchylona i unieważniona przez organ I-ej instancji.

Tabela 45. Świadczenia wychowawcze wypłacone w okresie od 01.04.2016r. do 31.12.2017r.

Rok	Liczba świadczeń	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinach	Kwota świadczeń
2016(od IV)	45 814	3 762	5 417	22 833 716,00
2017	63 540	3 564	8 271	31 680 611,26

Opracowanie własne

Skutki wprowadzenia Programu 500 +

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zakłada ewaluację efektów wprowadzenia ustawy pomoc państwa w wychowywaniu dzieci dopiero po 3 latach od jej wejścia w życie na podstawie danych pochodzących ze sprawozdań rzeczowo - finansowych oraz danych Głównego Urzędu Statystycznego.

W roku 2017 w stosunku do roku 2016 ilość rodzin, które skorzystały z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach uległa zmniejszeniu o 256 rodzin.

Liczba rodzin, w której główny problem stanowiło ubóstwo uległa zmniejszeniu o 92 rodziny. Część osób, które przez wiele lat korzystały ze świadczeń pieniężnych pomocy społecznej, po tym jak dostały świadczenie wychowawcze, zrezygnowało z niektórych zasiłków (głównie celowych m.in. na pokrycie kosztów wyżywienia). Takie wyniki dotyczą głównie rodzin wielodzietnych. Rodziny takie we własnym zakresie pokrywają koszty wyżywienia dzieci w szkołach i przedszkolach.

Tabela 46. Liczba rodzin i osób w rodzinach świadczeniobiorców pomocy społecznej w latach 2015- 2017.

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Udział osób w ogólnej liczbie mieszkańców
2015	1 594	3 853	6,48 %
2016	1 584	3 694	6,24 %
2017	1 328	3 048	5,17%

Opracowanie własne

Pobieranie świadczenia 500+ nie wpłynęło na zmniejszenie liczby świadczeń rodzinnych. Przeciwnie, nastąpił wzrost udzielonych świadczeń.

Poniższa tabela stanowi odzwierciedlenie tego faktu.

Tabela 47. Realizacja świadczeń rodzinnych latach 2015- 2017.

	2015	2016	2017
Zasiłki rodzinne - liczba świadczeń	24 199	26 960	28 421
Zasiłki rodzinne z dodatkami - liczba świadczeń	34 242	38 152	39 976
Liczba świadczeń opiekuńczych (świadcz. pielęgn., zas. pielęgn., zas. opiek.)	22 723	24 649	25 891
Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne	1 229	1 425	1 574

Opracowanie własne

Środki pieniężne z programu 500+ przyczyniły się do uzyskania przez rodziny, głównie wielodzietne poczucia niezależności finansowej i w znaczącym stopniu były wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem.

Niewłaściwe wydatkowanie środków finansowych z programu skupiało się głównie na:

- zakupie bardzo drogich telefonów komórkowych i laptopów dla każdego dziecka w rodzinie przy braku zaspokojenia podstawowych potrzeb;
- wykorzystywaniu środków na potrzeby dodatkowe osób dorosłych: solarium, tipsy, tatuaże;
- zakupie nadmiarowych ilości (gł. reklamowanych) zabawek, słodczy i artykułów żywnościowych.

5.6 Świadczenia z funduszu alimentacyjnego

W 2017 roku wypłacono należne świadczenia **341** rodzinom. Średnia wysokość świadczenia z funduszu alimentacyjnego wyniosła **375,22** zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł miesięcznie. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Świadczenia te przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty **725** zł.

Tabela 48. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacone w 2017 r.

Świadczenia alimentacyjne	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (w zł.)
Wypłacone świadczenia z funduszu alimentacyjnego z tego na osobę uprawnioną w wieku:	4 901	1 838 941
0 – 17 lat	4 020	1 511 323
18 – 24 lat	876	326 118
25 lat i więcej	5	1 500

Opracowanie własne

Realizacja świadczeń – statystyka:

Wydano 752 decyzje administracyjne oraz postanowienia w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz dotyczących dłużników alimentacyjnych.

Do Samorządowego Kolegium Odwoławczego zaskarżonych zostało 5 decyzji administracyjnych, w tym:

- 3 decyzje utrzymano w mocy,
- 1 decyzję uchylono i przyznano świadczenie,
- 1 decyzję uchylono i przekazano do ponownego rozpatrzenia.

Przeprowadzono postępowania w sprawie zwrotu nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego i odzyskano łączną kwotę **21 417** zł.

5.6.1. Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych

Sporządzono łącznie **2 754** pisma w sprawie prowadzonych postępowań wobec dłużników alimentacyjnych oraz w sprawie osób uprawnionych do otrzymywania świadczeń z funduszu, w tym:

- **365** pism informujących dłużników o przyznanych świadczeniach oraz stanie należności,
- **211** pism stanowiących wezwania dłużników do przeprowadzenia wywiadów alimentacyjnych oraz złożenia oświadczeń majątkowych.

Tabela 49. *Podjęte działania wobec dłużników alimentacyjnych w 2017 r.*

Wyszczególnienie	Liczba podjętych działań (wykonanie)	Liczba podjętych działań, które doprowadziły do ściągłości należności wymienionych w art. 28 ust. 1 pkt 1- 4 ustawy
Przekazanie komornikowi sądowemu informacji mających wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, pochodzących z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego	77	77
Zobowiązanie dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako osoba bezrobotna albo poszukująca pracy	24	24
Informowanie Powiatowego Urzędu Pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego	42	42
Wszczęcie postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	72	72
Wydanie decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	59	59
Wydanie decyzji o umorzeniu postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	19	-
Złożenie wniosku o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 KK	53	53
Skierowanie wniosku o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego	21	21
Zapytanie do Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców	63	21

Opracowanie własne

Statystyka:

Zostało przeprowadzonych **70** wywiadów alimentacyjnych oraz odebrano **70** oświadczeń majątkowych. Zebrane informacje zostały skierowane do komorników sądowych prowadzących postępowanie egzekucyjne oraz gmin, w których wypłacane są świadczenia.

Skierowano **154** wnioski o podjęcie działań wobec dłużników zamieszkujących na terenie innych gmin.

Sporządzono **59** decyzji dotyczących uznania dłużników alimentacyjnych za uchylających się od zobowiązań alimentacyjnych.

W stosunku do **35** dłużników prowadzono postępowania mające na celu ustalenie miejsca pobytu pozwalającego na prowadzenie dalszych czynności.

Na koniec 2017 na terenie gminy zarejestrowanych było **545** dłużników alimentacyjnych.

W **154** sprawach postępowania były prowadzone przez inne gminy na wnioski Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach.

Prowadzono **3** postępowania w sprawie złożonych przez dłużników alimentacyjnych próśb o umorzenie, rozłożenie na raty bądź odroczenie terminu płatności powstałych należności.

Skierowano do organów egzekucyjnych **590** wniosków oraz informacji dotyczących przyłączenia do postępowania egzekucyjnego.

6. System dodatków mieszkaniowych i energetycznych

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadanie własne gminy w zakresie przyznawania dodatków mieszkaniowych oraz zadanie zlecone w zakresie wypłaty dodatków energetycznych.

Zasady i tryb przyznawania dodatków mieszkaniowych i energetycznych w reguluje Ustawa z dnia 21.06.2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (D.U. z 2017 r. poz. 180) i Ustawa z dnia 26 lipca 2013 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (D.U. z 2017 r., poz. 220), a także inne akty normatywne.

6.1. Przyznawanie dodatków mieszkaniowych

W 2017 r. z wypłaty dodatku mieszkaniowego skorzystało **980** gospodarstw domowych, w skład których wchodziły **2 663** osoby.

Dodatek mieszkaniowy nie jest świadczeniem uznaniowym. Możliwość jego przyznania, a także jego wysokość, uzależnione są od ustawowych przesłanek. Trudna sytuacja finansowa w gospodarstwie domowym oraz sytuacja zdrowotna nie mają wpływu na wysokość przyznanego dodatku.

Dodatek mieszkaniowy można otrzymać nawet, jeżeli występują zaległości czynszowe.

Tabela 50. Realizacja wypłat dodatków mieszkaniowych w poszczególnych typach mieszkań w 2017 r.

Typ mieszkania	Liczba złożonych wniosków	Liczba wypłaconych świadczeń	Kwota świadczeń	Średnia kwota wypłaconego świadczenia	Liczba gospodarstw domowych
Komunalne	680	3 769	789 988,30	209,60	413
w tym socjalne	77	404	42 132,35	104,29	48
Spółdzielcze	472	2 700	565 557,90	209,47	297
MTBS, prywatne, wspólnoty mieszkaniowe	455	2 643	618 130,64	233,87	270
Razem:	1 067	9 112	1 973 676,84	216,60	1064

Opracowanie własne

Opłaty pocztowe związane z przekazaniem świadczeń Zarządom budynków wyniosły 977,30 zł. Całkowita kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych wraz z opłatami pocztowymi wyniosła **1 974 654,10** zł.

Realizacja świadczeń – statystyka:

Wydano **1 785** decyzji administracyjnych, w tym:

- 1 540 decyzji przyznających dodatek mieszkaniowy,
- 49 decyzji odmownych,
- 122 decyzje wstrzymujące wypłatę dodatku,
- 44 decyzje wznowiające wypłatę po uregulowaniu zaległości,
- 30 decyzji zakańczających wypłatę dodatku mieszkaniowego ze względu na utratę tytułu prawnego.

6.2. Przyznawanie dodatków energetycznych

O dodatek energetyczny może ubiegać się **osoba, która spełnia jednocześnie trzy warunki:**

- korzysta z wypłat dodatku mieszkaniowego w rozumieniu ustawy z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych,
- jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym,
- zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

Tabela 51. Realizacja zadania – dodatek energetyczny w 2017 r.

Ilość osób w gospodarstwie domowym	Liczba złożonych wniosków	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Wysokość świadczenia
Gospodarstwo 1 osobowe	174	783	8 804,02	do 30.04 - 11,29 od 01.05 - 11,22
Gospodarstwo 2 – 4 osobowe	261	1 336	20 868,08	do 30.04 - 15,68 od 01.05 - 15,58
Gospodarstwo 5 i więcej osobowe	72	338	6 331,71	do 30.04.- 18,81 od 01.05 - 18,70
Razem:	507	2 457	36 003,81	

Opracowanie własne

Zgodnie z ustawą Prawo energetyczne do kwot wypłaconych świadczeń dolicza się 2% kosztów obsługi – 720,08 zł. w 2017 r.

Całkowita kwota wypłaconych dodatków energetycznych wraz z kosztami obsługi wyniosła **36 723,89 zł.**

7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Tabela 52. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w 2017 r.

Nazwa organizacji pozarządowej	Zakres współpracy – zarówno finansowy jak i poza finansowy
Stowarzyszenie Pomocy Osobom Chorym Psychicznie	Odpłatnie udostępniane są pomieszczenia na podstawie zawartej umowy użyczenia na regularne spotkania członków stowarzyszenia oraz czynny udział pracowników MOPS w spotkaniach organizacji.
Klub „Sami Swoi” działający przy Związku Emerytów i Rencistów	Odpłatnie udostępniane są pomieszczenia na podstawie zawartej umowy użyczenia na regularne spotkania oraz czynny udział pracowników MOPS w spotkaniach organizacji.
Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Koło Tarnowskie Góry	Odpłatnie udostępniane są pomieszczenia na podstawie zawartej umowy użyczenia na regularne spotkania.
Stowarzyszenie „SERDECZNI”	Kierowanie klientów MOPS zaburzonych psychicznie do Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób Zaburzonych Psychicznie prowadzonego przez stowarzyszenie. Przeprowadzanie wywiadów środowiskowych z osobami kierowanymi do środowiskowego domu samopomocy.
Stowarzyszenie „Góry Kultury”	Wskazywanie przez pracowników socjalnych rodzin z dziećmi, celem obdarowania dzieci paczkami świątecznymi z okazji Mikołaja.
Stowarzyszenie „Prometeusz”	Współpraca w zakresie rozdysponowania wśród klientów MOPS artykułów żywnościowych przekazanych przez supermarket „Tesco”.

Opracowanie własne

8. Pozyskiwanie środków zewnętrznych przez Ośrodek w celu rozszerzenia oferty wsparcia

Tabela 53. Programy i projekty realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Okres realizacji	Nazwa projektu
1998 – 2004	Rządowy Program wspierania gmin w dożywianiu uczniów
2003	Lokalny Program Wychodzenia z Bezdomności; realizowany przez Miejską Noclegownię dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Sienkiewicza 48
2005	Pilotażowy Rządowy Program „Posiłek dla potrzebujących”
2006 – 2009	Wieloletni Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”
2008 – 2015	Projekt systemowy: „AWANS. Aktywna integracja społeczna i zawodowa klientów pomocy społecznej na terenie gminy Tarnowskie Góry”, Poddziałanie 7.1.1. POKL
2009	Projekt w ramach rządowego programu „Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi” - utworzenie Punktu Konsultacyjno - Interwencyjnego dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi i ich Rodzin
2010 – 2013	Program Wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”
2010	Projekt „Asystent rodziny – Superniania” w ramach rządowego programu opieki nad dzieckiem i rodziną
2011	Projekt „Chcę żyć normalnie” skierowany do osób z zaburzeniami psychicznymi finansowany z dotacji Ministra Pracy i Polityki Społecznej
2014 – 2015	Projekt pilotażowy realizowany w partnerstwie „Schematom Stop”
2014 – 2020	Wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania - program rządowy „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”
2012 2014 -2017	Ministerialny Program „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”
2015 – 2017	Projekt partnerski: „Wszyscy razem” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
2017 – 2019	Projekt „Nowy Model – Lepsza Jakość” realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Opracowanie własne

9. Bilans potrzeb, kierunki działań na 2018 rok

9.1. Przystąpienie do PROGRAMU OPERACYJNEGO POMOC ŻYWNOŚCIOWA 2014-2020, realizowanego w ramach programu operacyjnego współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Najbardziej Potrzebującym (FEAD)

Analiza potrzeb:

Z badań na poziomie kraju wynika, że Polska mimo wyraźnej poprawy w zakresie warunków życia nadal należy do krajów o wysokim poziomie zagrożenia ubóstwem. Ubóstwem skrajnym zagrożone są przede wszystkim osoby bezrobotne, a także ludzie starsi, niepełnosprawni utrzymujący się z rent i samotni. Z powodu zbyt niskich płac do grupy tej możemy zaliczyć również osoby pracujące.

Analiza danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej potwierdza ten stan. Wstępnie oszacowano, że w roku 2018 objętych Programem PO PŻ powinno być około 1500 mieszkańców Tarnowskich Gór.

Działania:

1. Gmina Tarnowskie Góry:

- nawiązanie współpracy z organizacją partnerską zajmującą się pomocą żywnościową w ramach FEAD,
- ogłoszenie konkursu, rozstrzygnięcie, podpisanie umowy.

2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej:

- akcja informacyjna o Programie skierowana do mieszkańców gminy,
- wydawanie skierowań dla osób zakwalifikowanych do Programu,
- kontrola jakości i sposobu świadczenia usługi realizowanej przez Polski Komitet Pomocy Społecznej.

Oczekiwane rezultaty:

1. Ograniczenie ubóstwa poprzez zwiększenie bezpieczeństwa żywnościowego osób najbardziej potrzebujących zamieszkujących gminę Tarnowskie Góry.

9.2. Utworzenie CENTRUM AKTYWNOŚCI SENIORA (CAS)

Analiza potrzeb:

Zmiany struktury wieku spowodowane wydłużaniem się przeciętnego trwania życia, przy jednoczesnej tendencji spadkowej ogólnej liczby mieszkańców mają wpływ na wiele sfer życia społecznego. Zjawiskiem, które bezwzględnie należy brać pod uwagę w planowaniu strategicznych działań w ramach polityki społecznej Gminy jest wzrost liczby seniorów niepełnosprawnych i wymagających opieki, w tym seniorów osiągających wiek sędziwy. Stwierdzamy potrzebę opracowania modelu wsparcia seniorów, którego istotnym elementem będzie rozbudowa infrastruktury służącej poprawie jakości ich życia.

Działania:

Centrum Aktywności Seniora - otwarcie styczeń 2020.

Projekt będzie realizowany w ramach projektów współfinansowanych przez Unię Europejską w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

Inwestycja została podzielona na dwa projekty:

1. **Projekt twardy** – mający na celu modernizację i przystosowanie budynku przy ul. Janasa 11 do potrzeb Centrum Aktywności Seniora.

Całkowita kwota inwestycji: **3 223 719,00 zł**, w tym dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego: **2 194 765,00 zł**.

- ✓ 29 marca 2018 r. – termin złożenia wniosku aplikacyjnego o dofinansowanie na realizację modernizacji budynku przy ul. Janasa 11.
- ✓ styczeń 2019 r. rozpoczęcie inwestycji

2. **Projekt miękki** – mający na celu finansowanie działalności Centrum Aktywności Seniora przez okres 24 miesięcy.

Całkowita wartość projektu: **2 675 000,00 zł**, w tym dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Społecznego: **2 500 000,00 zł**.

- ✓ 10 maja 2018 r. – termin składania wniosku o dofinansowanie na rozpoczęcie działalności CAS.

Planowany zakres działalności CAS:

- ✓ Utworzenie Ośrodka Diennej Opieki dla Seniorów z Zaburzeniami Pamięci (15 osób),
- ✓ Utworzenie Klubu Aktywnego Seniora (20 osób),
- ✓ Zorganizowanie Systemu Teleopieki.

Oczekiwane rezultaty:

1. Wzrost aktywności osób starszych w dostępnych dla nich sferach życia.
2. Poszerzenie oferty usług na podstawie diagnozy i monitorowania potrzeb środowiska osób starszych.
3. Integracja seniorów z rodziną i społecznością lokalną.
4. Zapewnienie dziennej opieki dla osób starszych z zaburzeniami pamięci.

9.3. Zmiany organizacyjne w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej

Analiza potrzeb:

W ustawie o pomocy społecznej projektowane są zmiany, których celem jest podniesienie efektywności systemu pomocy społecznej. Jednym z założeń jest wzmocnienie skuteczności podstawowych narzędzi i instrumentów pracy socjalnej dla wyprowadzania osób i rodzin ze sfery zagrożenia wykluczeniem społecznym. Biorąc pod uwagę szeroki zakres planowanych zmian konieczne jest odpowiednie przygotowanie Ośrodka do ich wprowadzenia zarówno pod względem organizacyjnym jak i kadrowym.

Powyższe potrzeby zostaną zrealizowane poprzez kontynuację realizacji Projektu „Nowy Model – Lepsza Jakość”.

Działania:

1. Styczeń 2018 - lipiec 2018 — kontynuacja pracy eksperta ds. wdrażania zmian organizacyjnych,
2. Styczeń 2018 - luty 2019 — zorganizowanie i przeprowadzenie przez firmę zewnętrzną cyklu szkoleń dla pracowników MOPS, z zakresu:
 - a) diagnozy w pracy socjalnej;
 - b) diagnozy w zespole świadczeń przyznawanych decyzją;
 - c) doskonalenia umiejętności interpersonalnych;
 - d) efektywnego zarządzania;
 - e) elementów i narzędzi tworzenia strategii rozwiązywania problemów społecznych;
 - f) instrukcji kancelaryjnej i archiwizacji dokumentów; interwencji w pracy socjalnej;
 - g) kodeksu postępowania administracyjnego w pomocy społecznej;
 - h) narzędzi pracownika socjalnego – praktycznych wskazówek wykorzystania narzędzi wspomagających proces dokumentowania i diagnozowania pracy socjalnej;
 - i) pracy socjalnej – wprowadzenie;
 - j) pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi – zapobiegania nawrotom choroby psychicznej/farmakoterapia;
 - k) pracy z trudnym klientem – obsługi klienta, komunikacji interpersonalnej, asertywności, podejścia do trudnego klienta, zasad bezpieczeństwa, zasad profesjonalnej obsługi klienta;
 - l) skutecznego działania zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym w rodzinie wieloproblemowej;
 - m) tworzenia skutecznych planów pomocy przez członków grup roboczych w ramach procedury „Niebieskie Karty”;
 - n) udostępniania informacji publicznej;
 - o) ochrony danych osobowych – wejście w życie rozporządzenia UE o ochronie danych osobowych (RODO);
 - p) standardów usług społecznych – wdrożenie;
 - q) kontroli zarządczej;
 - r) systemu informatycznego POMOST.
3. Styczeń 2018 - luty 2019 — prowadzenie superwizji indywidualnej i grupowej przez dwóch superwizorów w wymiarze 156 godzin.
4. Styczeń 2018 - luty 2019 — zatrudnienie specjalisty ds. monitoringu.

Oczekiwane rezultaty:

1. Podniesienie jakości usług świadczonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.
2. Optymalne wykorzystanie kompetencji zatrudnionych pracowników socjalnych.
3. Położenie nacisku na pracę socjalną oraz usługi społeczne jako narzędzi do zwiększenia podmiotowości odbiorców świadczeń.

9.4. Inne działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej:

- Realizacja zadań Ustawy z 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny – przejęcie działania realizowanego od 2014 roku przez Urząd Miejski w Tarnowskich Górach.
- Wyposażenie mieszkania interwencyjnego w ramach Zespołu Mieszkań Chronionych.
- Wypracowanie lokalnego porozumienia w zakresie udzielania pomocy osobom bezdomnym przebywającym na terenie gminy Tarnowskie Góry.
Partnerzy: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Wydział Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miejskiego, Komenda Powiatowa Policji, Straż Miejska, Wielospecjalistyczny Szpital Powiatowy im. Hagera, Szpital im. Św. Kamila, Stacja Pogotowia Ratunkowego.
- Wypracowanie lokalnego porozumienia w zakresie interwencyjnego zabezpieczania dzieci z terenu gminy Tarnowskie Góry – z inicjatywy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.
- Realizacja gminnych programów osłonowych:
 - „Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Tarnowskich Górach na lata 2017-2020”,
 - „Pomoc Gminy w zakresie dożywiania na lata 2014 – 2020”,
 - „Gminnego programu wspierania rodziny na lata 2016-2018”,
 - nowych programów skierowanych do wybranych grup społecznych.
- Realizacja zadań wynikających z programów rządowych oraz nowych ustaw:
 - Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020,
 - Program „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”.
- Aplikowanie o środki UE na realizację nowych projektów i programów nakierowanych na wsparcie osób/rodzin w ramach nowej perspektywy finansowej 2014-2020.
- Rozwój współpracy z sektorami: samorządowym i pozarządowym.